

What are Lavan's Terafim and Why did Rachel Steal Them? (400-178-0)

Rabbi Daniel Wolf
Wolf.danw@gmail.com
Or on Facebook

1] בראשית לא, יד-טו

(יד) וַתַּעַן רַחֵל וְלֹאָה וַתֹּאמְרָנָה לֹא הַעוֹד לָנוּ חֵלֶק וְנִחְלָה בְּבֵית אַבְיָנוּ: (טו) הֲלוֹא נִכְרַיִת נִחְשָׁבְנוּ לָוּ כִּי מִכְרַנּוּ וַיֵּאכַל גַּם-אֶכּוֹל אֶת-כֶּסֶפְנוּ:

(יט) וְלָבָן הֵלֵךְ לִגְזֹז אֶת-צֹאֲנָו וַתִּגְנֹב רַחֵל אֶת-הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאֲבִיהָ: (כ) וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת-לֵב לָבָן הָאֲרָמִי עַל-בְּלִי הַגִּיד לָו כִּי בָרַח

(לג) וַיָּבֵא לָבָן בְּאֵהָל יַעֲקֹב וּבְאֵהָל לֹאָה וּבְאֵהָל שְׁתֵּי הָאֵמָהִת וְלֹא מִצָּא וַיֵּצֵא מֵאֵהָל לֹאָה וַיָּבֵא בְּאֵהָל רַחֵל: (לד) וְרַחֵל לָקְחָה אֶת-הַתְּרָפִים וַתִּשְׁמֹם בְּכַר הַגִּמְלָה וַתִּשָּׁבַע עֲלֵיהֶם וַיִּמְשָׁשׁ לָבָן אֶת-כָּל-הָאֵהָל וְלֹא מִצָּא: (לה) וַתֹּאמֶר אֶל-אֲבִיהָ אֵל-יְיָ חַל בְּעֵינַי אֲדֹנָי כִּי לֹא אוֹכַל לְקוֹם מִפְּנֵיךְ כִּי-דָרַךְ נָשִׁים לִי וַיִּחַפֵּשׂ וְלֹא מִצָּא אֶת-הַתְּרָפִים

(לב) עַם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת-אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחִיָּה נִגְדָה אֲחִינוּ הַכֹּהֵן לָו מֵהָ עַמִּידִי וְקַח-לָו וְלֹא-יָדַע יַעֲקֹב כִּי רַחֵל גָּנְבָתָם:

(ל) וַעֲתָה הֵלֵךְ הַלֵּכֶת כִּי-נִכְסְפָה נִכְסְפָתָה לְבֵית אַבְיָךְ לָמָּה גָּנַבְתָּ אֶת-אֱלֹהֶי: (לא) וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לָבָן כִּי יָרֵאתִי כִּי אֲמַרְתִּי פֶן-תִּגְזַל אֶת-בְּנוֹתַיךְ מֵעַמִּי:

2] פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) בראשית פרשת ויצא פרק לא

(לד) ורחל לקחה את התרפים. יש אומרים אלו התרפים הם מיני קוסמניות, וכה"א כי התרפים דברו און (זכריה י ב), ויש אומרים תרפים ע"ז, כמו ואון ותרפים הפצר (ש"א טו כג), והיאך דומין התרפים שהן מיני קוסמניות, היו משימין את האדם בחבית של שמן, והיה בה ימים רבים, עד שבלה בשרו, ואוחזין בשער קדקדו, ומושך ונשמטת הריאה עם הראש, ודומה כמו שהוא שורה עליה רוח טומאה, וכל מה שהיו

Usage of Terafim in Tanakh

שופטים יז, ה

1] (ה) והאיש מילה לו בית אלהים ויעש אפוד ותרפים וימלא את-יד אחד מבניו ויהי-לו לכהן:

שופטים יח, יז

2] (יז) ויעלו חמשת האנשים ההלכים לרגל את-הארץ באו שמה לקחו את-הפסל ואת-האפוד ואת-התרפים ואת-המסכה והכלהו נצב פתח השער ושש-מאות האיש החגור כלי המלחמה:

שמואל א טו

3] (כג) כי חטאת-קסם מרי ואון ותרפים הפצר יען מאסו את-דבר יקוק וימאסו ממלה:

שמואל א יט, יב-יג

4] (יב) ותָרַד מִיֶּגֶל אֶת-דָּוִד בְּעַד הַחֲלוֹן וַיֵּלֶךְ וַיִּבְרַח וַיִּמְלֹט:

(יג) ותקח מיכל את-התרפים ותשם אלה-המטה ואת כביר העזים שמה מראשתי ותיכס בבגד: ס

מלכים ב כג, כד

5] (כד) וגם את-האבות ואת-הידענים ואת-התרפים ואת-הגללים ואת כל-השקצים אשר נראו בארץ יהודה ובירושלים בער ואשיהו למען הקים את-דברי התורה הכתבים עלי-הספר אשר מצא חלקיהו הכהן בית יקוק:

[6] (כו) כִּי-עָמַד מֶלֶךְ-בְּבָל אֶל-אֲמֵן הַדָּרָךְ בְּרֹאשׁ שְׁנֵי הַדְּרָכִים לְקֶסֶם-קֶסֶם קִלְקַל בְּחַצִּים שָׁאֵל בַּתְּרַפִּים רָאָה בַכְּבֹד:

הושע ג, ד-ה

[7] (ד) כִּיּו יָמִים רַבִּים יִשְׁבּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִין מֶלֶךְ וְאִין שָׂר וְאִין זָבַח וְאִין מִצְבֵּה וְאִין אֶפֶס וְתַרְפִּים:

זכריה י, ב-ג

[8] (ב) כִּי הַתְּרַפִּים דְּבָרוּ-אֲנִי וְהַקּוֹסְמִים תָּזוּ שִׁקֵּר וְחִלְמוֹת הַשָּׁוֵא יִדְבְּרוּ הַבַּל יִבְחָמוּן עַל-כֵּן נִסְעוּ כְּמוֹ-צֵאן יַעֲנֹו כִּי-אִין

רָעָה: פ

שמואל א טו, טז-לד

[9] (ט) וְלָמָּה לֹא-שָׁמַעַתְּ בְּקוֹל יְקֹוֹק וְתַעֲטִי אֶל-הַשְּׁלֵל וְתַעֲשֵׂה הַרַע בְּעֵינֵי יְקֹוֹק: ס (כ) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל-שְׂמוּאֵל אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְקֹוֹק וְאֵלֶּךְ בַּדָּרָךְ אֲשֶׁר-שַׁלַּחְתִּי יְקֹוֹק וְאָבִיא אֶת-אֲגַל מֶלֶךְ עִמְלֵק וְאֶת-עַמְלֵק הַחֶרְמָתִי: (כא) וַיִּקַּח הָעָם מִהַשְּׁלֵל צֹאן וּבָקָר רַאשֵׁית הַחֶרֶם לְזָבַח לִיקְוֹק אֱלֹהֵיךְ בַּגִּלְגָּל: (כב) וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל הַחֶפֶץ לִיקְוֹן בְּעֵלוֹת וּזְבָחִים כִּשְׁמַע בְּקוֹל יְקֹוֹק הִנֵּה שָׁמַע מִזְבַּח טוֹב לְהַקְשִׁיב מִחֶלֶב אֵילִים:

(כג) כִּי חֲטֵאתָ-קֶסֶם לְרִי וְאֲנִי וְתַרְפִּים הַפָּצָר יַעֲן מֵאֲסַת אֶת-דְּבַר יְקֹוֹק וַיִּמְאַסֶּךָ מִמֶּלֶךְ:

[3] שמואל א כח, ד-כא

(ח) וַיִּתְחַפֵּשׂ שְׂאוּל וַיִּלְבַּשׂ בְּגָדִים אַחֲרָיִם וַיִּלָּךְ הוּא וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים עִמּוֹ וַיָּבֹאוּ אֶל-הָאִשָּׁה לִילָה וַיֹּאמֶר קְסוּמֵי-קְסוּמֵי-נָא לִי בְּאוֹב וְהַעֲלִי לִי אֶת אֲשֶׁר-אָמַר אֵלַיךְ: (ט) וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֵלָיו הִנֵּה אֲתָה יֹדְעַת אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה שְׂאוּל אֲשֶׁר הַכְרִית אֶת-הָאֲבוֹת וְאֶת-הַיְדְעָנִי מִן-הָאָרֶץ וְלָמָּה אֲתָה מִתְנַקֵּשׁ בְּנִפְשִׁי לְהַמִּיתֵנִי: (י) וַיִּשָּׁבַע לָהּ שְׂאוּל בִּיקְוֹק לֵאמֹר חַי-יְקֹוֹק אִם-יִקְרָךְ עָוֹן בַּדְּבַר הַזֶּה: (יא) וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶת-מִי אֶעֱלֶה-לָּךְ וַיֹּאמֶר אֶת-שְׂמוּאֵל הַעֲלִי-לִי: (יב) וַתֵּרָא הָאִשָּׁה אֶת-שְׂמוּאֵל וַתִּזְעַק בְּקוֹל גְּדוֹל וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל-שְׂאוּל לֹאמֹר לָמָּה רָמִיתִנִי וְאֲתָה שְׂאוּל:

[4]

שואלין ממנה היתה משיבה להם, ומדברת עמהם והוא אחד מן חוברי חבר.

[5] בראשית רבה (וילנא) פרשת לך לך פרשה מה

ורבנן אמרי ד' מדות נאמרו בנשים, גרגרניות צייתניות עצלניות קנאניות, גרגרניות מחוה (בראשית ג) ותקח מפריו ותאכל, צייתניות (שם/בראשית/ יח) ושרה שומעת, עצלניות (שם/בראשית י"ח) מהרי שלש סאים קמח סולת, קנאניות דכתיב (שם/בראשית/ ל) ותקנא רחל באחותה, רבי יהודה בר נחמיה אמר אף איסטטניות, ודברניות, איסטטניות (שם/בראשית/ טז) ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך, ודברניות (במדבר יב) ותדבר מרים ואהרן במשה, רבי לוי אמר אף גנביות שנאמר (בראשית לא) ותגנוב רחל את התרפים

[6] פרקי דרבי אליעזר פרק לו

ולקח לכן את כל אנשי ביתו ועירו גבורי כח ורדף אחריו להרגו, ירד מיכאל ושלף חרב אחריו ובקש להרגו, אמר לו אל תדבר עם יעקב וגו', שנאמר [שם כד] וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל לָבֵן הָאֲרָמִי בְּחֹלֶם הַלַּיְלָה. השכים לכן בבקר וראה את כל אשר ליעקב, ואמר לו כל אלו משלי הוא. הואיל ולקחת את כל אלה, למה גנבת את אלהי [שם ל], את התרפים שלי שהייתי משתחוה להם: ומה הן התרפים, שוחטין אדם בכור ומולקין את ראשו ומולחים אותו במלח ובשמן, וכותבין על ציץ זהב שם רוח טמאה ומניחין אותו תחת לשונו, ונותנין אותו בקיר, ומדליקין גרות לפניו ומשתחוים לו, והוא מדבר עמהם. ומנין שהתרפים מדברים, שנאמר [זכריה י, ב] כִּי הַתְּרַפִּים דְּבָרוּ אֲנִי, לפיכך גנבתם רחל, שלא יגידו ללבן שברח יעקב. ולא עוד אלא להכרית שם עבודה זרה מבית אביה. ויעקב לא ידע בכל אלה, ואמר כל מי שגנב את התרפים ימות בלא עתו, והיוצא מפי צדיק כיוצא מפי המלאך, וילדה רחל ומתה, שנאמר [בראשית לה, יח] וַיְהִי בְצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מָתָה:

[7] מדרש תנחומא (ורשא) פרשת ויצא

ורחל לקחה את התרפים, למה גנבה אותם כדי שלא יהו אומרים ללבן שיעקב בורח עם נשיו ובניו וצאנו, וכי התרפים מדברים הם, כן דכתיב (זכריה י) כי התרפים דברו און, ואתה אומר עינים להם ולא יראו כל אותו ענין, אלא תרפים למה נקרא תרפים לפי שהן מעשה תורדף/תורף/ מעשה טומאה, וכיצד היו עושין מביאין אדם בכור ושוחטים אותו ומולחים אותו במלח ובשמים

וְכֹתֵבִין עַל צִיץ זָהָב שֵׁם רוּחַ טוֹמָאָה וּמְנִיחִין הַצִּיץ בְּמִכְשָׁפוֹת תַּחַת לְשׁוֹנוֹ וּמְנִיחִין אוֹתוֹ בְּקִיר וּמְדַלִּיקִין לְפָנָיו נְרוֹת וּמִשְׁתַּחֲוִים לוֹ וּמְדַבֵּר עִמָּם בְּלֶחֶשׁ, זֶשׁ"ה כִּי הַתְּרָפִים דְּבָרוּ אֹן לְפִיכֶךָ גִּבְבָּה אוֹתָן רַחַל, וְעוֹד כְּדִי לְעַקוֹר עֲבוֹדַת כּוֹ"ם מִבֵּית אֲבִיָּה נִתְּכוּנָה לְפִיכֶךָ לֹא יֵדַע יַעֲקֹב כִּי רַחַל גִּבְבַתְּם וְכִתִּיב וְתִגְנוּב רַחַל.

8]רשב"ם שמות כח

(ל) את האורים ואת התומים - כעין השבעות על שמות בדבר הק' שהיה נותן בחשן להגיד משפטן וצורכיהם. אם האומות מגידיים להם תרפים וקסמים שלהם ברוח טומאה להבדיל כמה הבדלות בין טומאה לטהרה קל וחומר לקדושה שמגדת:

רשב"ם דברים ה

(ו - ז) על פני - נראה לי אפילו אתה מאמין בי לא יהיה לך אלהים אחרים מבלעדי לקסום בהם קסמים כתרפים של לבן שקרא אותם אלהי שאינן אלא לקסום קסם. וכן לא תעשון אתי אלהי כסף, אף על פי שאתם מאמינים בו. וכן בלתי לי"י לבדו, ולא לו ולאחרים:

רשב"ם דברים יג

(ג) ובא האות והמופת - שיודעים עתידות על ידי רוח טומאה ותרפים ואוב וידעונו:

(ד) כי מנסה י"י וגו' - נתן כח בכשפים לדעת נולדות לנסות ולזכות ישראל שהתרה בהם לא יהיה בך מעונן ומנחש ומכשף וגו' עד תמים תהיה עם י"י אלהיך, ואם לא יאמינו לאותות נביאי ע"ז זו היא זכותן:

9]רמב"ן בראשית לא:יט

(יט) ותגנוב רחל את התרפים - לא נתכוונה אלא להפריש אביה מעבודה זרה, לשון רש"י. ואפשר כי היו ללבן לעבודה זרה כאשר אמר למה גנבת את אלהי, אבל לא היו כל התרפים נעבדים, כי איך תמצא עבודה זרה בבית אדונינו דוד (עיין שמואל א יט ג):

והקרוב מה שאומרים שהם כלים לקבל השעות, ויקסמו בהם לדעת עתידות. והמלה נגזרת מלשון רפה ידים (שם ב יז ב), נרפים אתם נרפים (שמות ה יז). יקראו אותם "תרפים" לרמז בשמם כי דבורם כמו נבואה רפה, תבא ברב ותכזב לעתים רחוקות, כמו שאמרו (זכריה י ב) כי התרפים דברו און. והנה יעשו אותם קטני אמנה להם לאלהים, לא ישאלו בשם הנכבד ולא יתפללו אליו, רק כל מעשיהם בקסמים אשר יגידו להם התרפים. וכתוב (שופטים יז ה) והאיש מיכה לו בית אלהים ויעש אפוד ותרפים, ושם כתוב (יח ה) שאל נא באלהים ונדעה התצליח דרכינו, כי בתרפים היו שואלים. וכן היה הענין בישראל באפוד, כי אחרי אשר הורגלו באפוד הקדש, עשו כדמותו, והיו שואלים בו ומאמינים בדבריו ותועים אחריו, גם בחלים לא ידרשו את ה' כי אם בהם. וזה טעם ויעש אותו גדעון לאפוד ויצג אותו בעירו בעפרה ויזנו כל ישראל אחריו שם ויהי לגדעון ולביתו למוקש (שופטים ח כז), כי סרו מאחרי ה':

והנה לבן היה קוסם ומנחש כאשר אמר (לעיל ל כז) נחשתי, וארצו ארץ קוסמים מעולם, כדכתיב (ישעיה ב ו) כי מלאו מקדם ועוננים כפלשתים, ובלעם בן בעור הקוסם היה מעירו, וזה טעם למה גנבת את אלהי:

10]שמואל א יח, יז-כז

(יז) ויאמר שאול אל-דוד הנה בתי הגדולה מרב אתה איתן-לך לאשה אך היתה לי לבן-חיל והלחם מלחמות יקוק ושואל אמר אל-תהי ידִי בָּו ותהי-בו יד-פלשתים: ס (יח) ויאמר דוד אל-שאול מי אנכי ומי חיי משפחת אבי בישראל קי-אהיה חתן למלך: (יט) ויהי בעת תת את-מרב בת-שאול לדוד והיא נתנה לעדריאל המחלתי לאשה: (כ) ותאהב מיכל בת-שאול את-דוד ויגדו לשאול וישר הדבר בעיניו: (כא) ויאמר שאול אֲתִנְנָה לוֹ וְתִהְיֶה לוֹ לְמוֹלֵךְ וְתִהְיֶה בוֹ יַד-פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר שָׂאוֹל אֶל-דָּוִד בְּשָׂתִים תִּתְּחַתְּנוּ בִּי הַיּוֹם: (כב) ויצו שאול את-עבדו דברו אל-דוד בלט לאמר הנה חפץ בך המלך וכל-עבדיו אהבוך ועתה התחתן במלך: (כג) ויִדְבְּרוּ עֲבָדֵי שָׂאוֹל בְּאָזְנֵי דָוִד אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר דָּוִד הִנֵּקְלָה בְּעֵינֵיכֶם הַתְּחַתְּנוּ בְּמֶלֶךְ וְאֲנִי אִישׁ-גֶּרֶשׁ וְנִקְלָה: (כד) ויגדו עבדי שאול לו לאמר כדברים האלה דבר דוד: פ (כה) ויאמר שאול כה-תאמרו לדוד אין-חפץ למלך בְּמַהֵר כִּי בְּמַאֵה עֲרָלוֹת פְּלִשְׁתִּים לְהִנָּקֵם בְּאִיְבֵי הַמֶּלֶךְ וְשָׂאוֹל חָשַׁב לְהַפִּיל אֶת-דָּוִד בְּיַד-פְּלִשְׁתִּים: (כו) ויגדו עבדיו לדוד את-הדברים האלה וישר הדבר בעיני דוד להתחתן במלך ולא מלאו הימים: (כז) ויקם דוד וילך והוא ואנשיו יגרו בפלשתים מאתים איש ויבא דוד את-ערלתיהם וימלאום למלך להתחתן במלך ויתן-לו שאול את-מיכל בתו לאשה: ס